

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เซอร์ โรเบิร์ต พีล (Sir Robert Peel, 1800, London)¹ เป็นผู้ที่เน้นคำพูดที่รู้จักกันแพร่หลายมาก คือ “ตำรวจคือประชาชน และประชาชนคือตำรวจ” ซึ่งมีพื้นฐานมาจากตำรวจก็คือพลเมืองของประเทศ และเป็นพลเมืองที่ได้รับการว่าจ้างให้ทำหน้าที่ตำรวจและรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเต็มเวลา ซึ่งเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมืองทุกคนอยู่แล้ว เพื่อสวัสดิภาพของชุมชน หรือเพื่อความสงบสุขของประชาชน

ภารกิจพื้นฐานของงานตำรวจ คือ ป้องกันอาชญากรรมและความไม่สงบสุขในฐานะที่เป็นทางเลือกแทนการใช้กองกำลังทหาร จิตความสามารถของตำรวจนั้นจะทราบประสิทธิภาพได้ ย่อมขึ้นอยู่กับการที่สาธารณชนเห็นชอบด้วยกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การประพฤติปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ตำรวจของแต่ละคน ในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลและความสามารถของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับความไว้วางใจและความเคารพยกย่องจากสาธารณชน รวมทั้งความสามารถที่จะดำรงความไว้วางใจและความเคารพนับถือดังกล่าวได้ด้วยความร่วมมือโดยสมัครใจของสาธารณชน จะช่วยลดโอกาสที่จะต้องใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องทำหน้าที่ให้บริการรับใช้ประชาชนในลักษณะไม่มีอคติด้วยเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ และความเลื่อมใสในศาสนาใด ๆ และต้องใช้ทำที่ที่สุภาพรู้จักให้เกียรติประชาชนเป็นมิตรต่อประชาชน

การรักษากฎหมายของตำรวจจะมีปัญหาและอุปสรรคอย่างมากต่อตำรวจซึ่งเป็นกองกำลังพลเมือง แต่ขณะเดียวกันก็ต้องทำหน้าที่เช่นเดียวกับทหารในการป้องกันและปราบปรามกองกำลังติดอาวุธ พร้อมกับการปฏิบัติหน้าที่ประจำ ได้แก่ การรักษาความสงบ รักษากฎหมายคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และบริการประชาชน ดังนั้นการปฏิบัติภารกิจของตำรวจจะมีผลกระทบอย่างรุนแรง เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งที่สำคัญในสังคม เช่น ความขัดแย้งทางการเมือง เชื้อชาติ ศาสนา การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และผลประโยชน์ของคนกลุ่มใหญ่ในสังคม เป็นต้น

¹ เซอร์ โรเบิร์ต พีล. ผู้ก่อตั้งหน่วยงานสืบสวนสก๊อตแลนด์ยาร์ด ประเทศอังกฤษ.

ภารกิจของตำรวจจะยิ่งเพิ่มมากขึ้น ถ้าหากว่าตำรวจต้องเผชิญหน้ากับประชาชนกลุ่มหนึ่งหรือฝ่ายหนึ่งและถูกมองว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการกดขี่ของผู้มีอำนาจอีกฝ่ายหนึ่งดังเช่นที่เกิดขึ้นในอดีต และดำรงอยู่ในปัจจุบัน ตำรวจจำเป็นจะต้องได้รับการยอมรับ เชื่อมั่น และสนับสนุนจากสังคม และการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ในการรักษากฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตำรวจจะต้องรักษากฎหมายด้วยความเป็นอิสระและเป็นกลาง

การพัฒนาประเทศไทยในอนาคต 20 ปีข้างหน้า มีจุดมุ่งหมายมุ่งเน้นการแก้ปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ของประเทศ แนวโน้มของสภาพปัญหาอาชญากรรมมีลักษณะที่รุนแรง และสลับซับซ้อนมากขึ้น ทั้งด้านจำนวนคดี เทคนิควิธีการตลอดจนพฤติกรรมของการประกอบอาชญากรรมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ลักษณะประเภทคดีความผิดต่อชีวิตร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะมีผลต่อความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การค้นพบหลักฐาน วัตถุพยานในระหว่างการสืบสวนเป็นการดำเนินการที่สำคัญที่สุด ซึ่งข้อมูลรายละเอียดด้านลักษณะรูปพรรณได้มาจากการสืบสวนจะทำให้เกิดความแตกต่าง ระหว่างการประสพความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาในชั้นศาล เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสืบสวนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานของตนให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดคุณภาพของการบังคับใช้กฎหมายและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

จากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนที่ผ่านมาซึ่งเห็นได้จากสื่อสารมวลชนต่างๆ เช่น โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ จะพบเห็นข้อผิดพลาดจากการขาดการสืบสวนที่ดี หรือได้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ดังเช่น กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้อาวุธปืนยิงเจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยอื่นเสียชีวิต หรือ กรณีสายของตำรวจให้ข้อมูลที่ผิดพลาด ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าตรวจค้นผิดตัว อันนำมาซึ่งการร้องเรียนในภายหลัง หากสามารถสร้างระบบการบริหารงานสืบสวนอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นมาได้ จะสามารถแก้ไขให้ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นน้อยลงหรือไม่เกิดขึ้นเลยในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจสาเหตุและปัญหาของการบริหารระบบงานสืบสวนสถานีตำรวจนครบาล
2. เพื่อพัฒนาระบบงานสืบสวนสถานีตำรวจนครบาล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาระบบงานสืบสวนสถานีตำรวจนครบาลไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ

วิธีการวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อแสวงหารูปแบบในการพัฒนาระบบงานสืบสวนสถานีตำรวจนครบาล

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการศึกษาถึงรูปแบบในการพัฒนาระบบงานสืบสวนสถานีตำรวจนครบาล จากเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสารวัตรจนถึงรองผู้บังคับการ ที่ปฏิบัติหน้าที่งานสืบสวนในสถานีตำรวจนครบาล, กองกำกับการสืบสวน และศูนย์สืบสวนของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

นิยามศัพท์

การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ให้ดีขึ้น

ระบบงาน หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมขององค์กร เพื่อลดความซ้ำซ้อน และก่อให้เกิดประสิทธิภาพ

การสืบสวน หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด “ป.วิ อาญา ม.2(10)”

สถานีตำรวจนครบาล หมายถึง สถานีตำรวจ ซึ่งเป็นที่ทำการของเจ้าพนักงานตำรวจ ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบสาเหตุและปัญหาของการบริหารระบบงานสืบสวนสถานีตำรวจนครบาล
2. ได้รูปแบบของการพัฒนาระบบงานสืบสวนสถานีตำรวจนครบาล
3. ได้รูปแบบงานสืบสวนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับระบบงานสืบสวนในสถานีตำรวจ